



Bardzo Młoda Kultura 2023 Diagnoza lokalna — województwo podkarpackie

Operator wojewódzki
Centrum Kulturalne w Przemyślu

Opracowanie:
dr Wojciech Broszkiewicz

— Przemyśl, 2023 —



Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Bardzo Młoda Kultura 2023–2025

Spis zawartości

Wstęp.....	3
1. Notka metodologiczna.....	4
2. Notesy kultury	5
3. Spacery badawcze	13
4. Panele	14
5. Podsumowanie diagnoz lokalnych.....	15
Zakończenie	16
Spis rysunków	17

Wstęp

Program Bardzo Młoda Kultura – zgodnie z ideą sformułowaną przez Narodowe Centrum Kultury – zakłada *wykorzystywanie metod edukacji kulturowej do animowania zmian społecznych przyczyniając się do kreatywnego, sprawczego i innowacyjnego działania młodzieży, a także kształtowania u niej postaw oraz umiejętności: współpracy, zaufania społecznego i odpowiedzialności*. Główny cel Programu, którym jest rozwój podmiotowego uczestnictwa w kulturze w młodzieży w kulturze ma zostać osiągnięty dzięki rozwojowi umiejętności młodzieży w zakresie krytycznego i twórczego uczestnictwa w kulturze, wspieraniu podmiotowości i umacnianiu tożsamości społeczności lokalnych w perspektywie nasilonego procesu interakcji kultur, wspieraniu twórczego i wrażliwego na lokalne konteksty społeczne wykorzystania wartości dziedzictwa kulturowego wspólnot lokalnych.¹

W ramach Programu przewidziano wsparcie partnerstw mających za zadanie realizację inicjatyw skierowanych do młodzieży i będących odpowiedzią na zapotrzebowanie młodych osób w zakresie uczestnictwa w kulturze. W ramach BMK przewidziano również realizację badań diagnostycznych, w tym diagnoz lokalnych, których efektem jest niniejszy Raport.

Opracowanie to zawiera krótką informację o wytycznych, które ukierunkowały podjęte zabiegi badawcze, a także omówienie poszczególnych aspektów tychże badań tj. *Notesów kultury* sporządzonych przez młodych uczestników lokalnych inicjatyw, *Spacerów badawczych* odbytych przez młodzież w towarzystwie realizatorów projektów, a także resume *Paneli* i *Podsumowań*, które wieńczyły te działania. Do Raportu dołączono także cztery załączniki zawierające szczegółowe materiały badawcze pozyskane od wszystkich jedenastu realizatorów partnerstw.

¹ NCK, Bardzo Młoda Kultura, <https://www.nck.pl/dotacje-i-stypendia/dotacje/programy-dotacyjne-nck/bardzo-młoda-kultura> (Dostęp 30.09.2023).

1. Notka metodologiczna

Wytyczne NCK wobec badań diagnostycznych na poziomie lokalnym skierowane do realizatorów partnerstw:

Notes kultury

Założenie: młodzież przez tydzień (każdego dnia) zapisuje swoje sposoby kontaktu z kulturą (ok. 20 wypełnień), w formie: papierowej lub online (zebrano 25 Notesów z 11 inicjatyw).

Cel: rozpoznanie sposobów uczestnictwa młodzieży w kulturze

Czas realizacji – s 28.07.-03.08.2023

Spacer badawczy

Założenia: młodzież jako przewodnicy; miejsca wspólnego przebywania i czasu wolnego; okazja do dyskusji o potrzebach związanych; z czasem wolnym i uczestnictwem w kulturze; obserwacje, zdjęcia, rozmowy, mapy miejsc (liczba uczestników: 4-15 osób + koordynatorzy).

Cel: rozpoznanie i rozmowa o sposobach uczestnictwa w kulturze i miejscach spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi.

Panel

Założenia: spotkanie młodzieży i realizatorów projektów; wspólna interpretacja danych ze spacerów i notesów kultury; rozpoznanie potrzeb młodzieży i barier w ich realizacji.

Cel: podsumowanie rezultatów zastosowanych działań, rozmowa o potrzebach i uczestnictwie w kulturze młodych ludzi.

Efekt: szczegółowa notatka zawierająca poruszaną tematykę (problemy), przykładowe wypowiedzi i dokumentację przebiegu spotkania

Podsumowanie

Założenia: opracowanie składające się z 2 części, tj. (1) Podsumowanie diagnozy, w tym: mapowanie zasobów instytucjonalnych; opis uczestnictwa lokalnej młodzieży w kulturze; opis zaangażowania młodzieży w badania i analizę danych oraz (2) Wytyczne do realizacji projektu (objętość: ok. 500 słów, tj. ok. 1,5 strony).

Powyższe zagadnienia wynikają wprost z prezentacji zawierającej wytyczne do badań pt. *Działania badawcze w programie Bardzo Młoda Kultura 2023-2025, Radziejowice, 17 kwietnia 2023 rok*, opracowanych przez Justynę Nowakowską, tj. przedstawicielkę Działu Badań i Analiz NCK.

2. Notesy kultury

Uwzględnienie w analizie uzyskanych Notesów kultury zmiennych niezależnych takich jak rodzaj uczestnictwa w kulturze, tj. bierny (polegający na odbieraniu treści kultury) i aktywny (oznaczaający tworzenie tego typu przekazów), płci, wieku, miejsca zamieszkania, rodzaju towarzystwa oraz czasu pozwoliło na stworzenie tzw. chmur słów wskazujących na intensywność pojawiania się w wypowiedziach poszczególnych pojęć oraz określenie znaczenia wspomnianych zmiennych niezależnych dla przejawów uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze.

Odbieranie treści kulturowych przez badaną młodzież koncentrowało się głównie na oglądaniu filmów oraz tzw. filmików (twórczość internetowa). Ponadto w tym kontekście wspomniano relatywnie często o graniu na komputerze, ale także o słuchaniu muzyki oraz czytaniu książek. W przypadku działalności twórczej najczęściej mowa była o śpiewaniu, grze na instrumentach, rysowaniu, nagrywaniu filmików, a także robieniu zdjęć. W tym przypadku zwraca uwagę udzielanie częstych (odbiór), a co więcej najczęstszych (twórczość) odpowiedzi wskazujących na brak tego typu aktywności – por. Rysunek 1.

Rysunek 1. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej odbioru i tworzenia – chmura słów



Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych Notesów kultury

Porównanie kwestii odbioru treści kulturowych dziewczyn i chłopaków uczestniczących w badaniach* pozwala zauważyć, iż zarówno młode respondentki, jak i młodzi respondenci najczęściej zajmowali się oglądaniem filmów. Ponadto dziewczyny w tym kontekście często wskazywały na sięganie po książki, podobnie zresztą jak chłopcy. Dostrzegalne różnice pojawiły się w przypadku słuchania muzyki, które bardziej preferowały dziewczyny, niż chłopcy, a z kolei chłopcy częściej niż dziewczyny zajmowali się graniem na komputerze lub telefonie oraz oglądaniem tzw. filmików – por. Rysunek 2.

* Porównania takie są możliwe z uwagi na tworzenie poszczególnych chmur z zasobów słów odrębnie dla każdej kategorii zmiennych. Gdyby nie zadbane o tego typu rozwiązanie analityczne częstość wystąpień poszczególnych pojęć byłaby zależna od liczebności zestawianych kategorii, i tym samym np. w tym przypadku wynik byłby efektem przewagi w próbie reprezentacji dziewcząt nad liczbą chłopców. Analogicznie postąpiono w pozostałych analizach porównawczych zaprezentowanych w niniejszym opracowaniu.

2. Notesy kultury

Rysunek 2. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej odbioru wg płci (dziewczyny i chłopcy) – chmura słów



Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych Noteseów kultury

W przypadku tworzenia treści kultury młode respondenci równie często jak młodzi respondenci przyznawały, że w ciągu przeciętnego tygodnia nie zajmują się tego typu działalnością. Chłopcy nieco częściej niż dziewczyny wskazywali w tym kontekście na śpiewanie oraz granie na instrumentach muzycznych, a dziewczyny częściej niż chłopcy wspominały o rysowaniu, robieniu zdjęć oraz tańcu. Ponadto podobnie często młodzi ludzie poświęcali czas na nagrywanie tzw. filmików – por. Rysunek 3.

Rysunek 3. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej tworzenia wg płci (dziewczyny i chłopcy) – chmura słów



Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych Noteseów kultury

Biorąc pod uwagę wiek respondentów można zauważyć, że w przypadku młodzieży mającej nie więcej niż 15 lat najczęstszą formą odbioru treści kulturowych było oglądanie filmów, na którą to formę odbioru najczęściej wskazywali również badani w wieku 20 lat i więcej. Najmłodszy respondenci zdecydowanie jednak częściej niż najstarsi sięgali po książki a także słuchali muzyki. Na tym tle wyróżniają się młodzi badani w wieku 16-19 lat, którzy najczęściej przyznawali się do czytania książek i słuchania muzyki. Ogólnie można stwierdzić, że wraz z wiekiem różnorodność odbioru kultury zmniejsza się – por. Rysunek 4.

Rysunek 4. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej odbioru wg wieku (do 15 r.ż., 16-19 lat oraz 20 lat i więcej)
– chmura słów



Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych Noteseów kultury

Natomiast w odniesieniu do tworzenia treści kulturowych najmłodszy badani zdecydowanie częściej niż starsi odpowiadali na brak tego typu formy aktywności w ciągu przeciętnego tygodnia. Jeśli już jednak podejmowali taką działalność to najczęściej było to śpiewanie oraz nagrywanie filmików. W przypadku młodzieży w wieku 16-19 lat najczęściej wspomniano o grze na instrumentach, śpiewaniu, a także rysowaniu. Relatywnie często przyznawano tu, że tego typu aktywność nie miała miejsca. Natomiast w odniesieniu do respondentów w wieku 20 lat i więcej najczęściej wskazywano na śpiew. Ponadto była to także nauka gry na instrumentach. Ta kategoria badanych najrzadziej spośród wszystkich uczestników badań udzielała odpowiedzi wskazujących na brak aktywności twórczej w przeciągu typowego miesiąca – por. Rysunek 5.

Odbieraniem i tworzeniem przekazów kulturowych badana młodzież najczęściej zajmuje się w domu. W obu przypadkach wyraźnie zaznacza się jednakże istotna rola jaką odgrywają w tym względzie ośrodki kultury – por. Rysunek 11.

Rysunek 11. Miejsca odbierania i tworzenia kultury przez badaną młodzież – chmura słów*



* W celu zachowania proporcji występowania pojęć w analizie uwzględniono kategorię „nie dotyczy”, która jest przyporządkowana odpowiedziom wskazującym na brak przejawów odbierania lub tworzenia kultury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych Notesów kultury

Na podstawie uzyskanych wypowiedzi można zauważyć, że odbieranie treści kulturowych zajmuje badanej młodzieży znacznie więcej czasu, niż tworzenie tego typu przekazów. Bierne uczestnictwo w kulturze zajmowało respondentom przeważnie ok. 2,5 godz., przy czym często wskazywano tu również na czas w wymiarze 1,5 godziny. Natomiast aktywności w sferze kultury polegająca na tworzeniu treści omawianego typu przeważnie zajmowała badanym ok. 0,5 godziny – por. Rysunek 12.

Rysunek 12. Czas poświęcony przez badaną młodzież na odbieranie i tworzenie kultury – chmura słów*



*W celu zachowania proporcji występowania pojęć w analizie uwzględniono kategorię „nie dotyczy”, która jest przyporządkowana odpowiedziom wskazującym na brak przejawów odbierania lub tworzenia kultury.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych Notesów kultury

Uwzględnienie w analizie dni tygodnia pokazało, że na odbieranie treści związanych z kulturą w przypadku dni roboczych badana młodzież przeznaczała przeważnie 2,5 godziny, przy czym często wskazywano też na 1,5 godziny. Natomiast w dni weekendowe (sobotę i niedzielę) przeważnie było to 1,5 godziny, ale wyraźnie częściej niż w przypadku dni roboczych udzielano odpowiedzi wskazujących na większość dnia – por. Rysunek 13.

Rysunek 13. Czas poświęcony przez badaną młodzież na odbieranie kultury wg dni tygodnia (dni robocze oraz sobota, niedziela) – chmura słów*



*W celu zachowania proporcji występowania pojęć w analizie uwzględniono kategorię „nie dotyczy”, która jest przyporządkowana odpowiedziom wskazującym na brak przejawów odbierania lub tworzenia kultury.
Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych Noteseów kultury

Dni tygodnia nie różnicują natomiast kwestii odbierania oraz tworzenia treści kultury przez badaną młodzież. W obu przypadkach była mowa o ok. pół godziny dziennie – por. Rysunek 14.

Tworzenie – ile czasu – dni robocze vs. sobota i niedziela

Rysunek 14. Czas poświęcony przez badaną młodzież na tworzenie kultury wg dni tygodnia (dni robocze oraz sobota, niedziela) – chmura słów



*W celu zachowania proporcji występowania pojęć w analizie uwzględniono kategorię „nie dotyczy”, która jest przyporządkowana odpowiedziom wskazującym na brak przejawów odbierania lub tworzenia kultury.
Źródło: opracowanie własne na podstawie zgromadzonych Noteseów kultury

Szczegółowy wykaz Noteseów badawczych zawiera Załącznik 1.

3. Spacerzy badawcze

Przejawy uczestnictw w kulturze (spędzanie wolnego czasu)

– Młodzi ludzie zapytani o to w jaki sposób spędzają swój wolny czas (w tym w kontekście uczestniczenia w kulturze) przeważnie wspominali o rozmowach z rówieśnikami, wspólnym słuchaniu muzyki (także w plenerze), robieniu zdjęć oraz o nagrywaniu tzw. filmików (umieszczanych w mediach społecznościowych jak np. Tik Tok). Mowa była też o częstym korzystaniu z Internetu. Badana młodzież w czasie, który miała do swojej dyspozycji sięgała również po książki lub komiksy, a także zajmowała się grami (w tym sprawnościowymi) i w zależności od dostępności były to np. tzw. piłkarzyki lub gry planszowe. Niektóre młode osoby grały też (mniej lub bardziej profesjonalnie) na instrumentach. Ponadto wymieniano również takie działania jak: udział w zajęciach artystycznych (teatralnych, muzycznych, plastycznych), podejmowanie aktywności fizycznej a także udzielanie się w charakterze wolontariuszy. W tym przypadku istotną zmienną jest wiek badanych osób. Młodszy respondenci preferowali zabawy na placach zabaw, a starsi bardziej zinstytucjonalizowaną formę omawianej aktywności (domy kultury) lub samodzielne przebywanie poza domem w plenerze.

Miejsca (plener, placówki kulturalne, domy, kawiarnie lub cukiernie)

– Badana młodzież, zapytana o miejsca swojej aktywności, szczególnie często wskazywała na tereny plenerowe, tj. takie przestrzenie, w przypadku których w grę wchodziła kwestia uzależnienia od przychylności pogody. Korzystanie z tego typu miejsc jest uwarunkowane ich bliskim położeniem: starówka (w miastach), ze względu na infrastrukturę, dostęp do sklepów, na lokalizację wydarzeń kulturalnych; miejsca przy sklepach spożywczych, a także parki, skwery, place zabaw, siłownie na świeżym powietrzu, zadaszona podłoga ze sceną, stadion sportowy, tzw. miasteczko rowerowe, przystanki (np. w czasie deszczu), pergole (np. przy domu kultury), jak również spacerzy po lesie, miejsca postojowe w lasach lub przy stawach rybnych.

– Młodzi ludzie swój wolny czas spędzali także w placówkach kulturalnych. Mowa tu była o takich podmiotach jak: domy kultury i biblioteki, boiska (np. tzw. orliki), ale też muzea, teatry, świetlice (jak np. w placówkach OSP), rzadziej kina. Czasem też, w zależności od dostępności w grę wchodziły sale gimnastyczne i kościoły.

– Często młodzi uczestnicy badań przyznawali też, że w czasie wolnym przebywają w domach.

– Najbardziej w omawianym kontekście wymieniane były takie miejsca jak: kawiarnie lub cukiernie, co najprawdopodobniej wynika z tego, że przebywanie w nich wymaga posiadania środków finansowych i możliwości dysponowania nimi.

Potrzeby

Wśród potrzeb wymienianych przez badaną młodzież do tych pierwszorzędnych – często niezaspokojonych – należy posiadanie swojego miejsca, które zapewniałoby prywatność. Dlatego np. niepopularne są tereny obok szkół, które są monitorowane za pomocą kamer. Chodzi tu o przebywanie poza kontrolą dorosłych. Ważne też, aby było ono uporządkowane i posiadało w minimalnym nawet zakresie infrastrukturę (ławki). Co ważne, to fakt iż młodzież deklarowała chęć zaangażowania się w organizację i utrzymanie takiego miejsca. W tym kontekście warto zauważyć, iż młodzież na wsi ma świadomość ograniczonej oferty w zakresie kultury, ale jednocześnie poczucie większej swobody (pozostawanie na dworze nawet po zmroku, co w miastach z uwagi na kwestie bezpieczeństwa byłoby niemożliwe). Ponadto to także potrzeba artykułowania swoich oczekiwań, która wiąże się z oczekiwaniami dotyczącymi okazywania zainteresowania przez osoby dorosłe, m.in. poprzez propozycje udziału w projektach tego rodzaju jak te realizowane w ramach BMK.

Poszczególne sprawozdania ze spacerów badawczych zawiera Załącznik 2.

4. Panele

Na podstawie uzyskanych danych można stwierdzić, iż do podstawowych potrzeb młodych osób należą takie jak:

– potrzeba posiadania miejsca umożliwiającego realizację własnych zainteresowań, tj. takiego które pozwoliłoby młodym osobom poczuć się komfortowo (u siebie). Mowa tu była o lokalach jak np. świetlice wyposażone w stoliki do pracy twórczej, ale też o miejscach na wolnym powietrzu, na które to miejsca składałaby się mała infrastruktura. W niektórych miejscowościach zasygnalizowano brak ośrodka kultury, a nawet np. pizzerii, w której można byłoby przebywać w przypadku złej pogody. To także potrzeba oferty zawierającej ciekawe zajęcia, warsztaty artystyczne, wycieczki, propozycje spotkań z ludźmi posiadającymi interesujące pasje, a także dedykowane młodym osobom wydarzenia (jak np. dyskoteki oraz koncerty, w tym również kameralne w niewielkich pomieszczeniach, wieczorki muzyczne). Przy czym założeniem tego typu przedsięwzięć miałyby być współuczestnictwo młodych osób w ich organizowaniu i realizowaniu. Niektóre młode osoby mają już doświadczenie w przeprowadzaniu takich działań. Tego typu udział w zajęciach oferowanych przez placówki kultury sprawia, iż uczestnictwo takie wchodzi w nawyk i procentuje późniejszym wieloletnim zaangażowaniem. W tym kontekście wspomniano też o nietypowych zajęciach, czymś nowym i inspirującym, jak np. lekcje szermierki, treningi samoobrony, ale także warsztaty zwiększające kompetencje interpersonalne, a w tym komunikacyjne, jak również takie które rozwijają umiejętności występów publicznych oraz wzmacniają cechy przywódcze.

Młodzi ludzie wskazywali również na potrzebę dostępności placówek kultury (domów kultury, ale także kin, teatrów, muzeów itp.). Marzeniem młodych osób jest, aby większość miejscowości była wyposażona w takie miejsca jak: place zabaw dla dzieci i młodzieży, skateparki, pumtracki, parki linowe, strzelnice, siłownie (w tym plenerowe), ścieżki edukacyjno-sensoryczne, baseny i sztuczne plaże, a także wspomniane kina. Brak tych ostatnich kompensowany był czasem za pomocą rzutnika w salach ośrodków kultury. Ponadto w tym kontekście pojawiły się także postulaty organizowania pokazów filmów dla młodzieży w tzw. kinach plenerowych, kinach sferycznych.

Potrzeby jakie były artykułowane przez badaną młodzież wynikają też z etapu życia w jaki się oni znajdują, i są związane z samoświadomością, chęcią poznania siebie, własnych potrzeb i możliwości, a uczestnictwo w kulturze miałyby sprzyjać takiej autorefleksji. To także potrzeba zademonstrowania swojej indywidualności. Z drugiej strony wypowiedzi młodych ludzi wskazywały na potrzebę integracji i uczestnictwa w rówieśniczej wspólnotce. Mowa tu o przebywaniu w gronie znajomych i przyjaciół w podobnym wieku, nawet wyłącznie w celu prowadzenia rozmów „przy herbacie”.

W odniesieniu do ludzi dorosłych badana młodzież wyraziła potrzebę wsłuchania się w oczekiwania młodych osób (np. propozycje wyjść do kina nie na zekranizowane lektury szkolne, ale na filmy bardziej atrakcyjne dla młodych osób). To także potrzeba zaufania ze strony dorosłych, ale czasem też pochodzącej od nich inspiracji wobec braku pomysłu na spędzanie wolnego czasu, co może skutkować bezproduktywnym zanurzeniem się w Internecie i mediach społecznościowych.

Młodzi ludzie przejawiają również chęć zaangażowania się w życie społeczności lokalnej, np. poprzez prowadzenie promocji i działalności informacyjnej w mediach społecznościowych, dotyczącej swoich miejscowości. Wyrażali oni także potrzebę doświadczania poczucia podmiotowości, w tym np. posiadania wpływu na kształtowanie oferty przez pobliskie placówki kultury.

Poszczególne sprawozdania z Paneli zawiera Załącznik 3.

5. Podsumowanie diagnoz lokalnych

(1) Podsumowanie diagnoz lokalnych, w tym:

- mapowanie zasobów instytucjonalnych

Dostępność do zasobów instytucjonalnych jest uwarunkowana typem miejscowości, przy czym oprócz ogólnie placówek kultury, to w miastach mowa jest np. o centrach (starówkach), kinach, kawiarniach itp., a w miejscowościach wiejskich o świetlicach, remizach. W odniesieniu do młodzieży z obu typów miejscowości ograniczenia w korzystaniu ze zinstytucjonalizowanych placówek oferujących treści kulturowe wynikają z kwestii finansowych. W przypadku młodzieży z miast i wsi znaczącą rolę w kontekście możliwości uczestniczenia w kulturze (tak biernym, jak czynnym) odgrywają ośrodki kultury i biblioteki, oczywiście pod warunkiem, że tego typu placówki są zlokalizowane w tychże miejscowościach. Ich nieobecność jest wyjątkowo odczuwalna przez młodzież, która w sytuacji braku lokalnego animatora kultury staje się zdana na siebie, co może skutkować skupieniem się na Internecie i mediach społecznościowych. Zarówno młodzież z miast i wsi w znacznej mierze jest zależna od aury pogodowej, z uwagi na konieczność (choć często także wybór) spędzania czasu w plenerze. Mowa tu o parkach (szczególnie w miastach) albo po prostu o przebywaniu w przestrzeni poza domem. Podstawowym problemem z jakim boryka się badana młodzież jest więc brak miejsc dedykowanych młodym ludziom, tak aby mogli oni być ich głównymi jeśli nie wyłącznymi dysponentami.

- opis uczestnictwa lokalnej młodzieży w kulturze

Uczestnictwo młodzieży w kulturze przeważnie oznacza korzystanie z najbardziej dostępnych form. W przypadku biernego odbioru treści kulturowych chodzi o słuchanie muzyki, oglądanie filmów, a często także czytelnictwo książek i komiksów. Czynne uczestnictwo wiąże się natomiast ze śpiewaniem, twórczością internetową (związaną z mediami społecznościowymi), ale także z graniem na instrumentach, robieniem zdjęć, malarstwem itp. To także aktywność sportowa.

- opis zaangażowania młodzieży w badania i analizę danych

Jak wynika z informacji uzyskanych od realizatorów partnerstw młodzież uczestnicząca w tych inicjatywach bardzo chętnie brała udział w tzw. spacerach badawczych oraz panelach dyskusyjnych. Nie było też żadnego problemu z zachęceniem młodych osób do sporządzenia tzw. Notesów kultury. Na tej podstawie można więc wnioskować, że tego typu przedsięwzięcia mają swoje uzasadnienie, które wynika z umożliwienia młodym ludziom zwerbalizowania swoich potrzeb w zakresie uczestnictwa w kulturze, zarówno w odniesieniu do jej odbioru, jak i związanego z nim aspektu twórczego.

(2) Wytyczne do realizacji projektu

Podstawową dyrektywą wynikającą z dokonanych ustaleń jest zapewnienie młodym osobom poczucia podmiotowości i sprawstwa w odniesieniu do kwestii uczestnictwa w kulturze. Ma to polegać na diagnozowaniu potrzeb młodych osób oraz włączaniu ich w organizację przedsięwzięć z zakresu kultury, przy zapewnieniu im jak największej dozy samodzielności.

Poszczególne Podsumowania zawiera Załącznik 4.

Zakończenie

Notesy kultury sporządzone przez młodych uczestników inicjatyw realizowanych w ramach BMK w województwie podkarpackim pozwoliły zapoznać się ze sposobami biernego i aktywnego ich uczestnictwa w kulturze. Uzyskane wyniki pokazały, że w przypadku odbioru treści kulturowych przez badaną młodzież najczęściej mamy do czynienia z oglądaniem filmów (oraz internetowych tzw. filmików). Dotyczy to zarówno dziewcząt, jak i chłopców. W tym kontekście znaczenia nabiera wiek respondentów, gdyż w przypadku młodych osób do 15 roku życia oraz tych w wieku 20 lat i więcej odbiór kultury sprowadza się przeważnie do wspomnianego oglądania filmów (lub tzw. filmików). Natomiast w przypadku młodzieży w wieku 16-19 lat na pierwsze miejsce wysuwa się słuchanie muzyki. Także miejsce zamieszkania może różnicować młode osoby pod względem odbioru treści kulturowych. W przypadku młodych osób ze wsi mowa tu o oglądaniu filmów (lub tzw. filmików), a z miast najczęściej o słuchaniu muzyki. Ponadto tzw. robocze dni tygodnia najbardziej sprzyjają czytaniu książek, a weekendy (rozumiane tu jako soboty i niedziele) raczej oglądaniu filmów (lub filmików). Odbiór treści kulturowych najczęściej odbywa się w samotności, choć często też w towarzystwie rodziny (przeważnie rodzeństwa, ale też rodziców), najczęściej ma miejsce w domach badanych młodych osób i z reguły trwa ok. 2,5 godziny. Natomiast tworzenie treści kulturowych najczęściej odbywało się w domu młodych respondentów, trwało ok. 0,5 godziny i z reguły przejawiało się w postaci śpiewu. Dotyczy to zarówno dziewcząt, jak i chłopców, i co więcej przeważnie bez względu na ich wiek oraz dzień tygodnia, w którym miała miejsce tego typu aktywność. Twórczością tego rodzaju nieco częściej zajmowały się osoby zamieszkujące wieś, w porównaniu z tymi z miast.

Spacery badawcze pozwoliły ich młodym uczestnikom zaprezentować realizatorom inicjatyw miejsca, w których młodzi ludzie lubią przebywać, i m.in. w których mają bierny lub czynny kontakt z przekazami kulturowymi. Przeważnie była to otwarta przestrzeń dająca młodym ludziom poczucie swobody. Jednakże przebywanie w tego typu miejscach jest warunkowane dobrą pogodą, co stanowi dla młodych osób istotne ograniczenie. Dlatego też w miarę możliwości korzystają oni z oferty lokalnych placówek kulturalnych (i oświatowych pełniących funkcje tych pierwszych w przypadku ich braku), i co więcej doceniają tego typu ofertę. Jednakże wyraźnie odczuwają oni, jasno to sygnalizując, że brakuje im czegoś pośredniego pomiędzy plenerem, a salami w ośrodkach kultury będących instytucjami publicznymi. Mowa tu o miejscu dedykowanym młodym ludziom, które z jednej strony dawałoby im schronienie w niepogodne dni, a z drugiej będąc pod ich wyłącznym (znaczącym) zarządem dawałoby poczucie niezależności wobec osób dorosłych.

Przeprowadzone w ramach diagnoz lokalnych spotkania z młodzieżą określone jako Panele dały dowód, że młodzież chętnie rozmawia o swoich potrzebach oraz potrafi je artykułować. Tego typu wydarzenia odpowiadają na zapotrzebowanie młodych ludzi na czas jaki poświęcają im dorośli, w celu zrozumienia ich problemów oraz zapoznania się z ich pomysłami na pokonywanie wspomnianych trudności.

Podsumowania zabiegów badawczych sporządzone przez realizatorów partnerstw lokalnych pozwalają stwierdzić, iż trafnie rozpoznawali oni potrzeby młodych osób, z którymi i dla których planowali wcielić w życie swoje inicjatywy z zakresu edukacji kulturowej. Oczekiwania młodzieży znalazły więc swoje odzwierciedlenie w praktycznych działaniach podjętych w ramach Programu BMK.

Spis rysunków

Rysunek 1. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej odbioru i tworzenia – chmura słów	5
Rysunek 2. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej odbioru wg płci (dziewczyny i chłopcy) – chmura słów.....	6
Rysunek 3. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej tworzenia wg płci (dziewczyny i chłopcy) – chmura słów.....	6
Rysunek 4. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej odbioru wg wieku (do 15 r.ż., 16-19 lat oraz 20 lat i więcej) – chmura słów	7
Rysunek 5. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej tworzenia wg wieku (do 15 r.ż., 16-19 lat oraz 20 lat i więcej) – chmura słów	8
Rysunek 6. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej odbioru wg miejsca zamieszkania (wieś i miasto) – chmura słów	8
Rysunek 7. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej tworzenia wg miejsca zamieszkania (wieś i miasto) – chmura słów	9
Rysunek 8. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej odbioru wg dni tygodnia (dni robocze i sobota, niedziela) – chmura słów	9
Rysunek 9. Przejawy uczestnictwa badanej młodzieży w kulturze w kontekście jej tworzenia wg dni tygodnia (dni robocze i sobota, niedziela) – chmura słów	10
Rysunek 10. Odbieranie i tworzenie kultury przez badaną młodzież w kontekście towarzystwa – chmura słów	10
Rysunek 11. Miejsca odbierania i tworzenia kultury przez badaną młodzież – chmura słów	11
Rysunek 12. Czas poświęcony przez badaną młodzież na odbieranie i tworzenie kultury – chmura słów.....	11
Rysunek 13. Czas poświęcony przez badaną młodzież na odbieranie kultury wg dni tygodnia (dni robocze oraz sobota, niedziela) – chmura słów.....	12
Rysunek 14. Czas poświęcony przez badaną młodzież na tworzenie kultury wg dni tygodnia (dni robocze oraz sobota, niedziela) – chmura słów.....	12

Operator regionalny
Programu Bardzo Młoda Kultura
w województwie podkarpackim



**CENTRUM KULTURALNE
w Przemyślu**

Instytucja Kultury Województwa Podkarpackiego



ul. Stanisława Konarskiego 9
37-700 Przemyśl
tel./fax 16 678 20 09
e-mail: ck@ck.przemysl.pl